

Audio novinka *Nad propastí*:

Dějiny jako thriller i klíč k pochopení současnosti

Zpravodajské a diplomatické aktivity ovlivňují chod světa a jakkoliv často připomínají spíš akční film, tvoří naši každodenní realitu. Stále aktuální tak zůstává jedinečný pohled na zákulisní dění, vztahy a skryté souvislosti, které v knize *Československo nad propastí: Selhání amerických diplomatů a tajných služeb v Praze 1945-1948* přinesl historik a spisovatel Igor Lukeš. Titul nyní vychází jako dvanáctidílná audiosérie pod názvem *Nad propastí*. Režie se ujal Jiří Havelka, hlavní role ztvárňují Martin Finger, Martin Myšička, Václav Neužil a Jiří Vyorálek. Dějem provází Jan Vlasák.

Audiosérie *Nad propastí* s podtitulem *Američtí diplomaté a špioni v poválečné Praze* zachycuje události od odstoupení Edvarda Beneše z prezidentského postu. Detailněji mapuje především období od jeho návratu až po rok 1948, kdy Československo připadá Kremlu. Připomíná postup generála Pattona při osvobození Prahy a popisuje období, kdy se Američané chystali znovu otevřít velvyslanectví – zatímco tajné služby pod kontrolou komunistů nabývaly na síle. V centru pozornosti stojí také velvyslanec Laurence Steinhardt, který výrazně podcenil rostoucí podporu komunistické strany v zemi.

Stejně jako knižní předloha se také audiosérie *Nad propastí* zabývá otázkou, proč Američané v poválečném Československu neuspěli. Otevírá úvahy nad tím, jakou roli sehrála společnost poznamenaná traumatem Mnichova a jak k výslednému uspořádání přispěly chyby americké politiky a jejich reprezentantů.

Scénář novinky *Nad propastí* se věrně drží knihy Igora Lukeše. „*Původní text je mimořádně kompaktní, co se týče děje a historických souvislostí. Upravovali jsme ho tedy jen minimálně. Především jsme převedli minulý čas do přítomného, abychom umocnili napětí příběhu. Krátili jsme téměř výhradně pasáže s velmi detailním popisem minulosti některých postav,*“ upřesňuje dramaturgyně Tereza Nováková, která na scénáři spolupracovala s Vojtěchem Bohuslavem. Na dramatizaci se podílel také sám autor – Igor Lukeš, který přispěl cennými revizemi.

Výrazné hlasy státníků, diplomatů i agentů

V titulu vystupuje téměř 25 postav – převážně mužských, jak to odpovídá dobovému kontextu. „*Pro lepší orientaci posluchačů jsme obsadili herce různých věkových kategorií s výraznými hlasy. Hlavní postavy ztvárnily známé osobnosti, jejichž projev lidé dobře znají a snadno si ho spojí,*“ popisuje Michal Sieczkowski, šéfproducent Audioteky, z jejíž dílny *Nad propastí* pochází.

Vzhledem k délce textu trvalo natáčení měsíc. Nejvíce času, celých 16 hodin, strávil ve studiu Jan Vlasák, který se zhostil role vypravěče. O jeho obsazení měl tvůrčí tým jasno od začátku – nejen díky výjimečnému hlasovému projevu, ale i pro zkušenosti s náročnými texty, kde jeho brilantní interpretace naplno vyniká. Velký prostor dostali také Martin Finger coby velvyslanec Steinhardt, Martin Myšička jako Beneš, Václav Neužil v roli Gottwalda a Jiří Vyorálek, jehož hlasem v díle promlouvá Stalin. Herecký ansámbl doplňují například Igor Chmela, Vasil Fridrich, Miroslav Hanuš, Petr Jeništa, Miloslav König, Radúz Mácha, Zdeněk Piškula, Tereza Dočkalová a Dana Batulková.

Strhující téma i zpracování

Menší roli načetl i Jiří Havelka, který se na vzniku audiosérie podílel nejen jako režisér. Byl to totiž právě on, kdo na knihu *Československo nad propastí* dlouho myslel a kdo ji navrhl k audio zpracování.

„V týmu jsme se shodli, že byt' jde o události staré téměř osmdesát let, téma je stále naléhavé. Navíc je děj velmi napínavý, takže dokáže důležité souvislosti lidem srozumitelně přiblížit,“ vysvětluje Michal Sieczkowski.

„Když jsem si poprvé pustil audioverzi své knihy, měl jsem strach. Ale už po prvních pár větách jsem zjistil, že autoři scénáře dokázali z mého textu vytáhnout to důležité a hezké, co jsem chtěl říct. Povedl se jim z mého pohledu doslova zázrak. Scénář napsali oni, ale upletli ho z mých vět. Herci, pan režisér a všichni ostatní, kteří se do projektu vložili, mají mou úctu,“ říká autor knižní předlohy Igor Lukeš. Sám si audioknihy oblíbil až poměrně pozdě. Nyní je z toho však láska na celý život. Poslouchá především při cestách do práce a zpět domů. Někdy se nechá do děje vtáhnout tak, že i v cíli cesty ještě chvíli sedí v autě ponořený do příběhu.

Audiosérii *Nad propastí* si posluchači vychutnají v superprodukčním zpracování. S ním je spojen precizní zvuk a efekty dotvářející atmosféru díla. Jde například o zvuky pochodujících vojáků, tanků, dobových letadel či vlaků. Zazní rovněž Hitlerovo vystoupení před Mnichovem a úryvky z dobového vysílání rozhlasu. Jinak se jedná spíše o méně výrazné efekty, aby vynikl samotný text, který má velkou sílu.

Jednotlivé díly audiosérie *Nad propastí* trvají přibližně 45 minut. První měl premiéru 6. května 2025 a je k poslechu zdarma na www.audioteka.cz i v aplikaci Audioteka. Další jsou postupně uváděny v Audioteka Klubu, tedy streamovací platformě, kde mají členové za měsíční předplatné 199 Kč přístup k více než 2 000 titulů včetně atraktivních novinek. Série *Nad propastí* bude kompletně zveřejněna 15. července 2025. Poté bude k zakoupení také na www.audioteka.cz.

Tvůrčí tým audiosérie *Nad propastí* - Američtí diplomaté a špióni v poválečné Praze

Autor předlohy: Igor Lukeš

Dramatizace textu: Vojtěch Bohuslav, Tereza Nováková

Záznam a střih mluveného slova: David Šindelář

Zvukový design a postprodukce: Bojan Bojič

Produkce: Juliana Moska

Produkční spolupráce: Lucie Laňková a Helena Starcová

Šéfproducent: Michal Sieczkowski

Obsazení: Jan Vlasák, Martin Finger, Martin Myšička, Jiří Vyorálek, Václav Neužil, Jiří Štrébl, Tereza Dočkalová, Petr Jeništa, Dana Batulková, Tereza Nováková, Klára Šedová, Igor Chmela, Vasil Fridrich, Petr Gojda, Miroslav Hanuš, Jiří Havelka, Petr Jeništa, Miloslav König, Radúz Mácha, Zdeněk Piškula, Dušan Sitek, Petr Stach, Vojtěch Vondráček, Jakub Žáček
Natočeno pro Audioteku ve studiu BeLoud v roce 2025.